

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фармакології та фармакогнозії
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)
ПІБ
" 27 " серпня 20 21 р

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Курс II рік підготовки докторів філософії Факультет фармацевтичний

Навчальна дисципліна фармакогнозія
(назва навчальної дисципліни)

Практичне заняття № 8. Тема: Лікарські рослинні засоби, що впливають на кров.

Практичне заняття розробив:
завідувач кафедри, проф., д. мед. н.
(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)
підпис ПІБ

Практичне заняття обговорено на
методичній нараді кафедри
« 27 » серпня 20 21 р.
Протокол № 1

Практичне заняття № 8

Тема: Лікарські рослинні засоби, що впливають на кров

Мета: вивчити лікарські рослинні засоби, що впливають на кров

Основні поняття: компоненти крові, захворювання системи крові, фітопрепарати, гемостатична дія, антикоагулянтна дія

Обладнання: наочний матеріал, мультимедійний проектор

Навчальний час: 2 години

План

I. Організаційний момент (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація студентів щодо вивчення теми).

II. Контроль опорних знань (письмова робота, письмове тестування, фронтальне опитування тощо):

2.1. Вимоги до теоретичної готовності студентів до виконання практичних занять

Здобувач повинен знати:

- лікарські засоби рослинного походження, що впливають на кров
- патологічні стани центральної нервової системи
- правила збору і фіксації рослинного матеріалу
- основні літературні джерела, довідкову літературу

Здобувач повинен вміти:

- ідентифікувати лікарські рослини, що чинять антикоагулянтну, гемостатичну, андотеліопротекторну дію
- проводити аналіз фармацевтичного ринку України щодо поширеності лікарських рослинних засобів, що впливають на кров
- знати склад основних фітопрепаратів, що впливають на кров
- користуватися світловим мікроскопом та проводити мікроскопічне дослідження рослинної сировини
- збирати, сушити та зберігати зібрану рослинну сировину
- заготовляти рослинну сировину, що містить різні групи біологічно активних речовин

Перелік дидактичних одиниць:

- текст підручників
- банк тестових завдань

2.2. Питання (тестові завдання, задачі, клінічні ситуації) для перевірки базових знань за темою заняття:

1. Кров: склад, функції та значення.
2. Етіологія та патогенез захворювань крові.
3. Клінічні прояви основних захворювань крові.

4. Лікарські засоби рослинного походження, що впливають на кров
5. Склад основних фітопрепаратів, що застосовують в комплексному лікуванні патологічних станів системи крові.
6. Гострий та хронічний лейкоз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
7. Фітопрепарати як компоненти симптоматичної терапії при лейкозах.
8. Запропонуйте збір для покращення реологічних властивостей крові.
9. Запропонуйте збір з гемо статичною активністю.
10. Запропонуйте збір з лікарських рослин для профілактики тромбоутворення після перенесеної корона вірусної інфекції.
11. Сформулюйте визначення поняття “Сапоніни” як групи БАР. Наведіть класифікацію сапонінів та їх загальну характеристику.
12. Сформулюйте визначення поняття “Кардіостероїди”. Наведіть їх класифікацію. Вкажіть методи ідентифікації та кількісного визначення кардіостероїдів. Дайте визначення «ЖОД».
13. Охарактеризуйте зв'язок хімічної будови серцевих глікозидів з біологічною дією. Вкажіть способи сушіння, зберігання та оцінки якості сировини, що містить серцеві глікозиди.

III. Формування професійних вмінь, навичок:

1.1. зміст завдань

Для виробництва лікарських засобів фармацевтичне підприємство придбало сировину «кореневища з коренями родовика» та перевірило його доброякісність.

Опишіть результати аналізу, використовуючи наступний план:

1. Запишіть латинську та українську назви лікарської рослини, лікарської рослинної сировини та родини
2. Дайте визначення поняття «кореневище з коренями».
3. Наведіть опис зовнішнього вигляду сировини (у вигляді таблиці).
4. Запишіть хімічний склад сировини родовика. Яка група дубильних речовин (за класифікацією) переважає у сировині?
5. Дайте визначення поняття «дубильні речовини».
6. Як за НД доводиться присутність у сировині дубильних речовин? Які ще (крім фармакопейної) реакції можна провести? Укажіть результат реакцій.
7. Перерахуйте числові показники сировини «кореневища з коренями родовика», вкажіть їхню регламентацію (не менше..., не більше...). Чому НД регламентує підвищений показник «зола загальна»?
8. Дайте визначення поняттю «подрібненість».

9. Запишіть (у вигляді таблиці) метод кількісного визначення у сировині дубильні речовини, пояснюючи кожен етап. Вкажіть властивості методу та запишіть хімізм реакції індикатора з титрантом.

10. Вкажіть фармакологічну групу, до якої належить сировина, шляхи використання сировини, які отримують препарати.

11. Запишіть правила зберігання сировини родовика (група та умови зберігання).

1.2. рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

№	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1	2	3	4
1	Методи досліджень	Фармакогностичний метод аналізу	Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

1.3. вимоги до результатів роботи, в т.ч. до оформлення;

IV. Підведення підсумків

У результаті заняття здобувач ознайомився лікарськими рослинними препаратами, що впливають на кров.

Список рекомендованої літератури

-основна:

1. Фармакогнозія: підручник (I—III р. а.) / І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова. — 3-є видання Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018, 504с.

2. Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

3. Навчальний посібник з дисципліни «Фармакогнозія» / Я. В. Рожковський, Б. В. Приступа, І. А. Бойко, Н. В. Герасимюк, В. В.

Черногорюк -: Методична розробка кафедри фармакогнозії ОНМедУ. – Одеса: ОНМедУ, 2019 – 51 с.

4. Antonyuk V. O. A practical course of pharmacognosy (Laboratory manual) / V. O. Antonyuk, R. M. Lysyuk, L. Ya. Antonyuk. – Lviv: LNMU, 2011. – 499 p.

5. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.

6. European Pharmacopoeia. - 8th ed.; – Druckerei C. H. Beck, Nordlingen (Germany), 2013.- 3655 p.

7. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – 250 с.

8. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / В.П. Ходаківська, І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018.

-додаткова

1. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – С. 21-22.

2. Лекарственное растительное сырье и фитосредства: учеб. Пособие / П. И. Середа, Н. П. Максютин, Е. Н. Струменская и др.; под ред. проф. П. И. Середы. – К.: ВСИ «Медицина», 2010. – С. 39-42.

3. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Фармакогнозия: учебное пособие / под ред. Г.П.Яковлева. – СПб.: СпецЛит, 2006. – С. 68 – 69.

4. Солодовниченко Н.М., Журавльов М.С., Ковальов В.М. Лікарська рослинна сировина та фітопрепарати: Навч. посіб. з фармакогнозії з основами біохімії лікар. рослин для студ. вищих фарм. навч. закладів III-IV рівнів акред. (2-е вид.) – Х.: Вид-во НФаУ; МТК-книга, 2003. – С. 30-51.

5. Бобкова І. А. Фармакогнозія: підручник / І. А. Бобкова, Л. В. Варлахова, М. М. Маньковська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Медицина, 2010. – С. 59 – 65.

6. Фармакогнозия. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Под ред. Яковлева Г.П. С.-Петербург, Спецлит 2013

7. Фармакогнозия с основами фитотерапии А. Пастушенков, Н. Беспалова Издательство Феникс 2016.

8. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФаУ, 2000.-704 с.

9. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 1-е вид. — Доповнення 4. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2011. - 540 с.

10. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.

11. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. — Т. 3. — 750 с.

12. Фармакогнозия. Тестовые задания и ситуационные задачи: учеб.пособие для студентов мед.вузов / Н.В.Бобкова и др.; под. ред. И.А.Самылиной. —М.:ГЭОТАР-Медиа, 2011.-288 с.